

4. Кастельс М. Галактика Интернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. – Екатеринбург: Академия. 2004..
5. Kun.uz сайти. «Ўзбекистонда 29 миллионга яқин мобилъ курилма рўйхатга олинди. Энди улар кузатиладими?» 04.11.2019. [8; 4]
6. Статистика. URL:<http://www.uz> 02.04.2020. [9; 4]
7. Статистика. URL:<https://cctld.uz/stat/14.04.2020>. [7; 3]
8. Ўзбекистонда интернет хизматидан фойдаланувчилар сони маълум қилинди. <https://kun.uz/news/2022/01/10/uzbekistonda-internet-xizmatidan-foydalanuv-chilar-soni-malum-qilindi>. 2022 йил. [6; 3]
9. Ўзбекистоннинг доимий аҳолиси сони маълум қилинди. <https://kun.uz/news/2022/01/11/uzbekiston-ning-doimiy-aholisi-soni-malum-qilindi>.

ПАРКЕНТДАН ТОПИЛГАН ХАЗИНА

(Илмий ахборот)

Нормуродов Д.

*ЎзР ФА Миллий археология маркази
катта илмий ходими*

Ўзбекистон тупроғида олис тарихимизнинг хира жиҳатларини ойдинлаштирадиган моддий манбаларни сақлаб келмоқда. Аша шундай ашёвий далиллари сирасига “Паркент хазинаси”ни ҳам киритиш мумкин. Бу хазина 2022 йилнинг 16 сентябрида Тошкент вилояти, Паркент тумани, “Хўжа” маҳалласи, Хунарманд кўчаси 47-уйда яшовчи Насиба Бегматованинг ҳовлисида хожатхона қуриш учун ўра қаздираётганда топилган. У топилган пайтда оксидланиб кўкариб, занглаб кетган эди. Бу тангаларнинг қадимийлигига тушиниб етган уй эгасининг ўғли Акмал Бегматов 2022 йилнинг 17 сентябрида бу ҳақидаги хабарни билдирди. Хабарга биноан хазина топилган жойга етиб борилди ва у топилган жой кўздан кечирилди.

Ўрганишлар натижасида диаметри 115 сантиметр бўлган хожатхона ўрасининг ер сатҳидан 40-50 сантиметр чуқурлигида бир жойда тўпланган хазинага дуч топилганлиги, хазина жамламаси мис тангалардан иборат

эканлиги, танга топилган жойдаги турпоқ орасидан мовий рангда сирланган ва сирсиз идишларнинг майда парчалари ва ўлчами 25x25x5 сантиметр бўлган пишиқ ғишт борлиги аниқланди.

Шундан сўнг, тангалар маҳалла раиси, маҳалла профлактика нозири, уй эгалари ва археологлар гувоҳлигида санокдан ўтказилди. Санокдан ўтказилган тангаларнинг сони 939 та эканлиги маълум бўлди ҳамда улар ўрганиш ва давлатга топшириш учун олинди. Улар ҳозирда Олмалиқ шаҳар ўлкашунослик музейида сақланмоқда.

Олинган тангаларнинг дастлабки ўрганилиши узоқ вақтлар давомида ер остида, нам тупроққа қоришиб чириганлиги сабабли уларнинг ҳар иккала томонининг юзалари текисланиб кетганлигини кўрсатди. Тангаларнинг айримларига ишлов берилиб, тозаланиши уларда доира шаклдаги ҳалқа ва унинг ичига араб ҳарфларидаги ёзув битилганлиги маълум бўлди. Афсуски, тангаларга зарб саёз урилган. Шу сабабли аксарият тангалардаги ёзувлар яхши кўринмайди. Сақланганларидаги ёзувларни ҳам тўлиқ аниқлаш (ўқиш)нинг имкони бўлмади. Тангаларнинг 12 донасига дастлабки ишлов берилиб, тозалангандан сўнглари қўйидагилар аниқланди (1-расм):

Тангаларнинг олд томони: қавариқ шаклда, араб ҳарфларида “зарб Тошкент (صرب تاشكند)” – деган ёзув туширилган.

Танганинг орқа томони: қавариқ шаклда, атрофи безалган ҳалқа ичида бошини орқага буриб турган оҳунинг ва ўсимлик баргларининг тасвири туширилган.

1-расм. *Танганинг олд томини*

Танганинг орқа томини

Ўрганилган тангаларда уларнинг қачон зарб қилинганлиги туширилмаган. Аммо уларнинг тузилиши, ясашига кўра уларнинг 16 – 17-асрларга оидлигини тахмин қилиш мумкин. Улар билан топилган ашёвий далиллар: мовий рангдаги сирланган ва сирсиз сопол идиш синиқлари, пишган ғиштларнинг юқорида кўрсатилган даврда ишлаб чиқарилган маҳсулотларга ўхшашлиги ҳам бу тахминнинг асослилигини тасдиқлайди.

Ўйлаймиз-ки, кейинги ўрганишларда тангалардаги ёзувлар ўқилиб, танганинг зарб қилинган жойи ва вақти аниқланади. Мазкур тангалар келажакда музей кўргазмаларидан муносиб жой олади ва тарихимизнинг айрим жиҳатларини тўлдиришга хизмат қилади. Шу сабабли бу хазинани топганларга, уй эгаларига ва ҳабордор қилганларга чексиз миннаддорлик билдирамыз.